

Статистика про зниження смертності на дорогах України – неправда. Її джерелом є колишній підрозділ ДАІ

Звіт про результати громадянського розслідування

Управління безпеки дорожнього руху дає суспільству неправдиві дані про аварійність, травматизм та смертність на дорогах. Статистика за 2016 рік суттєво викривлена в бік заниження, і це викривлення має системний та широкомасштабний характер. Як наслідок, офіційним даним України про аварійність у 2016 році взагалі не можна вірити. Реальна кількість загиблих на дорогах у минулому році є невідомою та може перевищувати 5 тисяч осіб замість заявлених трьох. Такі висновки вибіркової верифікації офіційної статистики аварійності в Україні у 2016 році, яку провели волонтери громадської організації "Vision Zero", зібравши два масиви доказів через відкриті інструменти доступу до інформації.

Предмет розслідування

У січні 2017 на сайті Управління безпеки дорожнього руху <http://www.sai.gov.ua/> було опубліковано статистичні дані про аварійність за 2016 рік. В них стверджується, що за підсумками року кількість загиблих в ДТП склала 3187 осіб, що на 20,4% менше, ніж у попередньому році, коли таких випадків було 4003. В деяких областях зниження смертності ніби-то склало понад 40% (Харківська, Донецька і Херсонська), а зростання кількості смертельних випадків зафіксовано лише у трьох областях. При цьому кількість травмованих дещо зросла – до 32079 осіб (зростання 1,5% у порівнянні з 2015 роком).

Довідка: Управління безпеки дорожнього руху Департаменту превентивної діяльності Національної поліції України є колишнім структурним підрозділом Державної автомобільної інспекції, успадкувало сайт ДАІ <http://www.sai.gov.ua/>, (SAI означає State Automobile Inspection – англійський переклад "ДАІ") та є єдиним джерелом офіційних даних про аварійність в Україні. Управління розташовано в Києві по вулиці Інститутській 29А, кількість працівників складає близько 50 осіб.

Таблиця 1: Офіційна статистика ДТП у 2016 році, опублікована на сайті Управління безпеки дорожнього руху

1. Дорожньо-транспортні пригоди (за звітний період)												
за період з 01.01.2016 по 31.12.2016												
Регіон	Усього ДТП			ДТП з постраждалими								
	усього			загинуло			травмовано					
	м.п.	п.п.	%	м.п.	п.п.	%	м.п.	п.п.	%	м.п.	п.п.	%
АР Крим	0			0			0			0		
Вінницька	2422	3151	30,1	642	1010	57,3	179	178	-0,6	715	1208	69,0
Волинська	2340	2888	23,4	734	883	20,3	133	126	-5,3	917	1105	20,5
Дніпропетровська	9609	11399	18,6	2520	2486	-1,3	338	239	-29,3	3122	3116	-0,2
Донецька	3118	3177	1,9	1006	929	-7,7	163	97	-40,5	1275	1209	-5,2
Житомирська	3487	3765	8,0	923	931	0,9	174	179	2,9	1139	1153	1,2
Закарпатська	2353	2546	8,2	668	565	-15,4	131	97	-26,0	813	709	-12,8
Запорізька	4827	5744	19,0	1174	1136	-3,2	185	156	-15,7	1552	1459	-6,0
Івано-Франківська	2267	2600	14,7	573	622	8,6	119	105	-11,8	733	760	3,7
Київська	9788	9961	1,8	1946	1280	-34,2	366	233	-36,3	2473	1669	-32,5
Київ	38810	43098	11,0	2202	2419	9,9	132	110	-16,7	2543	2841	11,7
Кіровоградська	1613	1692	4,9	417	421	1,0	89	59	-33,7	513	512	-0,2
Луганська	635	894	40,8	290	337	16,2	51	32	-37,3	363	458	26,2
Львівська	8304	9878	19,0	1920	1899	-1,1	254	249	-2,0	2450	2465	0,6
Миколаївська	2612	3535	35,3	770	909	18,1	105	123	17,1	1039	1135	9,2
Одеська	12932	12908	-0,2	1810	1927	6,5	201	170	-15,4	2284	2449	7,2
Полтавська	3794	4420	16,5	923	1050	13,8	202	154	-23,8	1180	1297	9,9
Рівненська	2263	2426	7,2	694	823	18,6	177	162	-8,5	771	1053	36,6
Сумська	1828	1908	4,4	641	570	-11,1	80	63	-21,3	788	690	-12,4
Тернопільська	1539	1999	29,9	413	531	28,6	80	62	-22,5	506	686	35,6
Харківська	10328	11265	9,1	2327	1562	-32,9	243	127	-47,7	2895	2077	-28,3
Херсонська	3099	3421	10,4	663	686	3,5	128	71	-44,5	780	852	9,2
Хмельницька	2628	2846	8,3	602	635	5,5	129	79	-38,8	755	784	3,8
Черкаська	3532	4046	14,6	763	880	15,3	156	118	-24,4	977	1150	17,7
Чернігівська	2440	2686	10,1	610	740	21,3	139	135	-2,9	732	897	22,5
Чернівецька	1968	2302	17,0	262	316	20,6	49	63	28,6	285	345	21,1
Севастополь	0	0		0	0		0	0		0	0	
ЗАГАЛОМ	138536	154556	11,6	25493	25547	0,2	4003	3187	-20,4	31600	32079	1,5
ЗА ДОБУ	380	422	11,1	70	70	-0,3	11	9	-20,8	87	88	0,7

У громадських активістів та експертів у сфері безпеки руху ці статистичні дані викликали недовіру, адже за минулий рік в державній політиці не відбулося жодних змін, які могли б пояснити таке покращення.

Для перевірки даних було сформовано команду волонтерів з різних міст України, які провели вибірку верифікацію даних УБДР, отриману з файлів статистичної звітності, одержаних з сайту <http://www.sai.gov.ua/>. Всього було використано дані з чотирьох файлів формату XLS, автентичність яких не підлягає сумніву.

Додаток 1: Опис походження та автентичності файлів, з яких були одержані дані для подальшої верифікації

У результаті вибіркової перевірки за технікою OSINT (Open Source Intelligence - "розвідка за відкритими даними") волонтери знайшли 14 доказів того, що опубліковані Управлінням безпеки дорожнього руху (УБДР) статистичні дані про аварійність у 2016 році не відповідають дійсності. Додатково було проведено вибірку звірку даних УБДР з даними обласних управлінь поліції через використання механізму інформаційних запитів. Ця звірка дала три додаткові докази того, що дані УБДР викривлені в бік заниження.

Масив доказів №1: У місцевих ЗМІ опубліковано інформацію про значно більшу кількість аварій зі смертельними наслідками, ніж відображено в статистичних звітах Управління безпеки дорожнього руху

Джерелом відкритих даних для верифікації статистики УБДР було обрано місцеві засоби масової інформації, які часто публікують новини про дорожньо-транспортні події (ДТП), що призвели до загибелі людей. Враховуючи часозатратність цієї методики, перевірка відбувалась лише за чотири останні місяці 2016 року, і для неї були обрано не всі області України.

Волонтерами було виявлено та зібрано публікації місцевих новинних сайтів, які містять детальні описи та, часто, фотографії аварій, які призвели до загибелі 145 осіб. Всі зібрані публікації та посилання на джерела містяться в додатках до цього звіту. Із проаналізованих 145 випадків, принаймні 70 випадків (48%) не потрапили до офіційних звітів Управління безпеки дорожнього руху.

Таблиця 2: Розбіжності між офіційними даними Управління безпеки дорожнього руху та публікаціями в ЗМІ про загиблих в ДТП у 2016 році

№	Область	Місяць 2016 року	Кількість осіб, що загинули у ДТП		
			Офіційні дані	Дані ЗМІ	Розбіжність
1	Харківська	вересень	7	13	6
2	Харківська	жовтень	19	33	14
3	Харківська	листопад	16	21	5
4	Харківська	грудень	2	14	12
5	Чернівецька	вересень	2	4	2
6	Тернопільська	жовтень	7	9	2
7	Херсонська	грудень	0	1	1
8	Кіровоградська	грудень	0	2	2
9	Хмельницька	вересень	5	7	2
10	Хмельницька	жовтень	1	9	8
11	Хмельницька	грудень	4	7	3
12	Закарпатська	жовтень	7	14	7
13	Закарпатська	листопад	4	7	3
14	Закарпатська	грудень	1	4	3
Разом:			75	145	70

Додатки 2-15: 14 файлів з публікаціями ЗМІ про загиблих у ДТП громадян, систематизовані за областями та місяцями.

Масив доказів №2. Дані Управління безпеки дорожнього руху значно нижчі за дані Головних управлінь Національної поліції в областях

В рамках громадянського розслідування, волонтери надіслали інформаційні запити до декількох випадково обраних Головних управлінь Національної поліції (ГУНП), аби перевірити, чи збігаються ці дані з даними Управління безпеки дорожнього руху. На момент підготовки цього звіту, від трьох областей було одержано відповіді, з яких випливає, що кількість загиблих та травмованих на території цих областей є значно більшою, ніж про це звітує УБДР. Кількість загиблих за даними ГУНП є вищою принаймні на 30% за дані УБДР, а кількість травмованих у Закарпатській області є на 42% вищою, ніж зазначено в загальнодержавній статистиці. За даними з Одеської області, Управління БДР звітує про те, що разом з містом Одесою загинуло на 14 осіб менше, ніж ГУНП повідомило БЕЗ врахування міста Одеси.

Таблиця 3: Розбіжності між офіційними даними Управління безпеки дорожнього руху та даними Головних управлінь Національної поліції про загиблих і травмованих в ДТП у 2016 році

Область	Загинуло			Травмовано		
	УБДР	ГУНП	Розбіжність	УБДР	ГУНП	Розбіжність
Київська	233	306	31%	1669	2132	27,70%
Одеська (без Одеси)		184			1622	
Одеська (з Одесою)	170			2449		
Закарпатська	97	128	32%	709	1006	41,80%

Додатки 16-18: Файли з інформацією про аварійність, травматизм та смертність у 2016 році, одержані від ГУНП Київської, Одеської та Закарпатської областей.

Ключові висновки розслідування:

1. Виявлено 17 прямих доказів заниження статистичних даних про аварійність в Україні у 2016 році, які засвідчили заниження показників смертності у масштабах від 30 до 48%;
2. Факти заниження даних підтверджені в дев'ятох областях: Хмельницька, Харківська, Чернівецька, Тернопільська, Херсонська, Кіровоградська, Закарпатська, Київська та Одеська;

3. Зниження кількості загиблих на дорогах у статистиці за 2016 рік, опублікованій Управлінням безпеки дорожнього руху Національної поліції, має системний та широкомасштабний характер і не може бути пояснено помилкою або випадковістю;
4. Враховуючи, що дані Управління безпеки дорожнього руху Національної поліції є єдиним офіційним джерелом даних про аварійність на рівні держави, Україна на сьогодні не має правдивих даних про аварійність на дорогах, відтак посадові особи, міжнародні організації, суспільство загалом отримують фіктивні дані про аварійність і смертність в Україні загалом та її окремих областях;
5. Оскільки джерело, причини і механізм зниження статистичних даних є невідомими, високою є ймовірність тривалості цього явища і у 2017 році, що ставить під сумнів статистичні дані, що будуть опубліковані у майбутньому.

Зауваження та можливі контраргументи:

1. В засоби масової інформації, природньо, потрапляє інформація не про всі аварії з загиблими. Тому реальні показники смертності в обраних для верифікації областях, скоріш за все, є ще більшими, ніж зазначено у цьому звіті;
2. Процес верифікації за технікою OSINT був припинений після виявлення 14 твердих доказів, оскільки цього більш ніж достатньо для підтвердження факту системного зниження даних у звітах Управління безпеки дорожнього руху. Продовження перевірки, ймовірно, дозволить знайти докази зниження й у інших областях. Ми запрошуємо зацікавлених громадян у цих областях спробувати це зробити та повідомити нам, якщо будуть позитивні результати;
3. Можливий контраргумент, що частина потерпілих в ДТП осіб померли вже в лікарнях, але інформація про це з невідомих причин не надійшла до органів Нацполіції, а відтак відсутня в підсумкових звітах. Цей аргумент не є валідним, оскільки у понад 140 з 145 випадків, які були виявлені в ЗМІ, потерпілі особи загинули прямо на місцях ДТП. Однак, ненадходження інформації від закладів охорони здоров'я до місцевих органів Нацполіції, скоріш за все, справді є поширеним явищем на території країни, що робить проблему недозвітування смертності ще гострішою.

Подальші кроки:

Цей звіт буде направлено в офіційний спосіб до відома Президента України, прем'єр-міністра, профільних парламентських комітетів, міністра внутрішніх справ, міністра інфраструктури, голови Національної поліції, а також до міжнародних організацій та представництв іноземних держав, які співпрацюють з Україною у сфері безпеки дорожнього руху, зокрема Світового Банку, ЄБРР, ЄІБ, ВООЗ, Європейського Союзу та ін.

Ми очікуємо від МВС, Верховної Ради та Кабінету Міністрів:

1. Офіційного розслідування описаної у звіті ситуації, виявлення та оприлюднення її причин та вжитих заходів;
2. Відновлення та оприлюднення реальних даних про аварійність, травматизм і смертність на дорогах України у 2016-2017 роках;
3. Передання функції ведення статистики аварійності від Управління безпеки дорожнього руху іншій, менш скомпроментованій державній установі, наприклад Департаменту патрульної поліції, Головному сервісному центру МВС, Міністерству інфраструктури або Держстату;
4. Термінового налагодження надійної системи збору та збереження даних про аварійність в Україні відповідно до стандарту Європейського Союзу (CADaS - The Common Accident Data Set) та рекомендацій міжнародних експертів.

Автори:

Над розслідуванням та підготовкою звіту працювали громадяни України, яким небайдужа безпека на дорогах: Андрій Гевко, Андрій Мікулін, Віктор Загреба, Віктор Козоріз, Вікторія Івасенко, Дмитро Сергеев, Максим Шульга, Олена Пінчук, Сергій Коваль.

Додатки:

1. Джерело офіційних статистичних даних (2 стор)
2. Публікації ЗМІ про ДТП з загиблими Харківській області у вересні 2016 р. (11 стор)
3. Публікації ЗМІ про ДТП з загиблими Харківській області у жовтні 2016 р. (21 стор)
4. Публікації ЗМІ про ДТП з загиблими Харківській області у листопаді 2016 р. (14 стор)
5. Публікації ЗМІ про ДТП з загиблими Харківській області у грудні 2016 р. (9 стор)
6. Публікації ЗМІ про ДТП з загиблими Тернопільській області у жовтні 2016 р. (8 стор)
7. Публікації ЗМІ про ДТП з загиблими Херсонській області у грудні 2016 р (2 стор)
8. Публікації ЗМІ про ДТП з загиблими Кіровоградській області у грудні 2016 р (2 стор)
9. Публікації ЗМІ про ДТП з загиблими Хмельницькій області у вересні 2016 р (7 стор)
10. Публікації ЗМІ про ДТП з загиблими Хмельницькій області у жовтні 2016 р (5 стор)
11. Публікації ЗМІ про ДТП з загиблими Хмельницькій області у грудні 2016 р (6 стор)
12. Публікації ЗМІ про ДТП з загиблими Закарпатській області у жовтні 2016 р (12 стор)
13. Публікації ЗМІ про ДТП з загиблими Закарпатській області у листопаді 2016 р (7 стор)
14. Публікації ЗМІ про ДТП з загиблими Закарпатській області у грудні 2016 р (5 стор)
15. Публікації ЗМІ про ДТП з загиблими Чернівецькій області у вересні 2016 р (4 стор)
16. Інформація ГУНП у Київській області про ДТП у 2016 році (1 стор)
17. Інформація ГУНП в Одеській області про ДТП у 2016 році (2 стор)
18. Інформація ГУНП у Закарпатській області про ДТП у 2016 році (2 стор).